

Yhteisöllisen toimintakulttuurin kehittäminen ja sen perusrakenteet

Uudistuva oppilashuolto esi- ja
perusopetuksessa
Rovaniemi 27.1.2015

Kristiina Laitinen
Opetusneuvos
Opetushallitus

Säädökset, eduskunta-asiakirjat sekä opetussuunnitelmien perusteet

Lait

- Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013)
  - Laki oppilas- ja opiskelijahuoltolain muuttamisesta (1409/2014)
- Laki perusopetuslain muuttamisesta (1288/2013)
- Laki lukiolain muuttamisesta (1289/2013)
- Laki ammatillisesta koulutuksesta annetun lain muuttamisesta (1290/2013)
- Laki ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain muuttamisesta (1291/2013)
- Laki lastensuojelulain 9 ja 12 §:n muuttamisesta (1292/2013)
- Laki terveydenhuoltolain 16 ja 17 §:n muuttamisesta sekä
- Laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain muuttamisesta (1294/2013)

Säädökset, eduskunta-asiakirjat sekä opetussuunnitelmien perusteet

Esitys ja eduskunta-asiakirjat

- Hallituksen esitys eduskunnalle oppilas- ja opiskelijahuoltolaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 67/2013)
- Eduskunnan sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan lausunto (16/2013)
- Eduskunnan sivistysvaliokunnan mietintö (14/2013)
- **Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi oppilas- ja opiskelijahuoltolain muuttamisesta (189/2014)**

Opetussuunnitelmien perusteet

- http://www.oph.fi/saadokset_ja_ohjeet/opetussuunnitelmien_ja_tutkintojen_perusteet

Voimaantulo

- Lait tulivat voimaan 1.8.2014 / **Muutos 1.1.2015**
- Opetussuunnitelmien perustemuutokset voimaan samana päivänä
- Kuraattoreille virka- tai työsuhteen jatkoa koskeva siirtymäsäännös

Mikä opiskeluhuollossa muuttuu?

Perusrakenteet ja suunnitelmallisuus

- Kolme tasoa: Kunta, koulu ja yksittäinen opiskelija
- Opiskeluhuollon johtaminen
- Opiskeluhuoltosuunnitelmat
- Opiskeluhuoltoryhmät

Yhtenäinen kokonaisuus

- Opetussuunnitelman mukainen opiskeluhuolto ja opiskeluhuollon palvelut
- Yhteisöllinen ja yksilökohtainen opiskeluhuolto

Mikä opiskeluhuollossa muuttuu?

Työn- ja vastuunjako

- Kaikkien koulussa opiskelijoiden kanssa työskentelevien sekä opiskeluhuoltopalveluista vastaavien viranomaisten ja työntekijöiden on tehtävissään edistettävä
  - Opiskelijoiden ja yhteisön hyvinvointia sekä
  - Yhteistyötä kotien kanssa.
- Koulutuksen järjestäjä ja sijaintikunta
- Ohjauksessa, seurannassa ja valvonnassa
  - OPH ja THL
  - Aluehallintovirastot
  - Koulutuksen järjestäjät (omavalvonta)

Mikä opiskeluhuollossa muuttuu?

Osallisuus, monialaisuus ja yhteistyö

- Opiskelijat ja huoltajat
- Opetus-, sosiaali- ja terveystoimi
- Muut opiskeluhuollon yhteistyökumppanit
- Kuuluu niin yhteisölliseen kuin yksilökohtaiseen opiskeluhuoltoon

Yhteisöllinen opiskeluhuolto

- Osa oppilaitoksen toimintakulttuuria
- Ensisijainen toimintatapa
- Painopiste ennalta ehkäisevässä työssä
- Opiskeluhuoltoryhmä keskiössä
- Oppilaitoskohtainen opiskeluhuoltosuunnitelma ohjaa työtä

Mikä opiskeluhuollossa muuttuu?

Yksilökohtainen opiskeluhuolto

- Varhainen tuki
- Vapaaehtoisuus (suostumus)
- Opiskeluhuollon palvelut (Kth/lääkäri, psykologi, kuraattori)
  - Oikeus palveluihin myös toiselle asteelle
  - Määräajat (1/7 –säntö)
- Monialaiset asiantuntijaryhmät
- Tietosuoja, tietojen luovutus ja salassapito
  - Yksilökohtaisen opiskeluhuollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi välttämättömät tiedot (OHL 23 §)
  - Opetuksen asianmukaisen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot (PoL 40 §)
- Opiskeluhuoltokertomukset – ja rekisterit

HYVINVOINTI JA OPPIMINEN

**OPPIAITOSKOHTAINEN
OPISKELUHUOLTOSUUNNITELMA**
Opiskeluhuollon vuosisuunnitelma

PAIKALLINEN OPETUSSUUNNITELMA

LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINTISUUNNITELMA

Paikalliset
tarpeet

Paikalliset
voimavarat

Opetussuunnitelman perusteet 2014
Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain käsitteistöä

LAKI	ESIOPETUS	PERUSOPETUS	LUKIO-/ AMM. KOULUTUS
Opiskeluhoolto	Oppilashuolto	Oppilashuolto	Opiskeluhoolto
Opiskelija	Lapsi	Oppilas	Opiskelija
Oppilaitos	Esiopetus/ -yksikkö	Koulu	Oppilaitos
Koulutuksen järjestäjä	Opetuksen järjestäjä	Opetuksen järjestäjä	Koulutuksen järjestäjä
Opiskeluhooltoryhmä	Oppilashuoltoryhmä	Oppilashuoltoryhmä	Opiskeluhooltoryhmä
Oppilaitoskohtainen opiskeluhoolto-suunnitelma	Yksikkökohtainen oppilashuolto-suunnitelma	Koulukohtainen oppilashuolto-suunnitelma	Oppilaitoskohtainen opiskeluhoolto-suunnitelma

Opiskeluhuollon perusrakenteet

	OPISKELUHUOLTO-SUUNNITELMAT	OPISKELUHUOLTORYHMÄT (monialaisia)
KUNTA	<p>Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma Paikallinen opetussuunnitelma</p> <p><i>Opiskeluhuollon käsikirja</i></p>	Opiskeluhuollon ohjausryhmä
OPPILAITOS	<p>Yksikkö-/oppilaitoskohtainen opiskeluhoitosuunnitelma</p> <p><i>Opiskeluhuollon vuosisuunnitelma</i></p>	Opiskeluhoitoryhmä
OPISKELIJA	<p>Opiskeluhoitokertomus</p> <p><i>Potilaskertomus</i> <i>Asiakaskertomus</i></p>	<p>Monialainen asiantuntijaryhmä</p> <p><i>Psykologin, kuraattorin tai terveydenhoitajan asiakkuus</i></p>

Lainsäädännön keskeisiä tavoitteita

Opiskeluhuollon suunnitelmat

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma

Kuntatasoisen opiskeluhuollon tavoitteet, periaatteet, tarve resurssit

Yhteisöllisen opiskeluhuollon ja varhaisen tuen vahvistaminen

Hyväksytään kunnanvaltuustossa

Tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa

Paikallinen opetussuunnitelma

Opetussuunnitelman mukainen opiskeluhuolto

Oppilaitoskohtaisten opiskeluhuoltosuunnitelmien perusrakenne ja suunnitelmien yhteiset osuudet

Oppilaitoskohtainen opiskeluhuoltosuunnitelma

Opiskeluhuollon toteuttaminen, arviointi ja kehittäminen oppilaitoksessa
Voi olla kahden/useamman oppilaitoksen yhteinen

Yhteisöllinen opiskeluhuolto suunnitelman painopisteenä

Tarkistetaan vuoden kuluttua siitä, kun kuntatasoinen hyvinvointisuunnitelma on tarkistettu

Koulukohtainen oppilashuoltosuunnitelma

Perusopetus OPS 2014

1. **Oppilashuollon kokonaistarve** ja käytettävissä olevat oppilashuoltopalvelut
2. Yhteisöllinen oppilashuolto ja sen toimintatavat
  - A. Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä
  - B. Toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa
3. Yksilökohtaisen oppilashuollon järjestäminen
4. Oppilashuollon yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa
5. **Oppilashuoltosuunnitelman toteuttaminen ja seuraaminen.**

Monialaiset opiskeluhoitoryhmät

Kunta

- **Opiskeluhoollon ohjausryhmä**
  - Opetuksen järjestäjäkohtaisen opiskeluhoollon yleinen suunnittelu, kehittäminen, ohjaus ja arviointi
  - Voi olla kahden tai useamman koulutuksen järjestäjän / koulutusmuodon yhteinen

Oppilaitos

- **Oppilaitoskohtainen opiskeluhoitoryhmä**
  - Oppilaitoksen opiskeluhoollon suunnittelu, kehittäminen, toteuttaminen ja arviointi
  - Johtaa koulutuksen järjestäjän nimeämä edustaja

Opiskelija

- **Asiantuntijaryhmä**
  - Kootaan tapauskohtaisesti yksittäisen opiskelijan / ryhmän tuen tarpeen selvittämiseksi ja opiskeluhoollon palvelujen järjestämiseksi
  - Ryhmän kokoaa se opetushenkilöstön tai opiskeluhoollon palveluiden edustaja, jolle asia työtehtävien perusteella kuuluu
  - Edellyttää opiskelijan tai huoltajan suostumusta

Oppilashuolto on yhteisöllistä työtä ja yksilöllistä tukea

Oppilaalla on oikeus saada maksutta sellainen oppilashuolto, jota opetukseen osallistuminen edellyttää.

Yhteisöllinen opiskeluhoito

- Ehkäisevää ja ensisijaista
- Kuuluu kaikille

Yksilökohtainen opiskeluhoito

- Oppilashuollon palvelut
- Monialainen asiantuntijaryhmä

Kristiina Laitinen

Opiskeluhoolto on yhteisöllistä työtä ja yksilöllistä tukea

- Opiskelijalla on oikeus saada maksutta sellainen opiskeluhoolto, jota opetukseen / koulutukseen osallistuminen edellyttää
- Opiskeluhooltoja toteutetaan ensisijaisesti ehkäisevänä, koko oppilaitosyhteisöä tukevana yhteisöllisenä opiskeluhoollona
- Lisäksi opiskelijalla on oikeus yksilökohtaiseen opiskeluhooltoon ja opiskeluhoollon palveluihin.

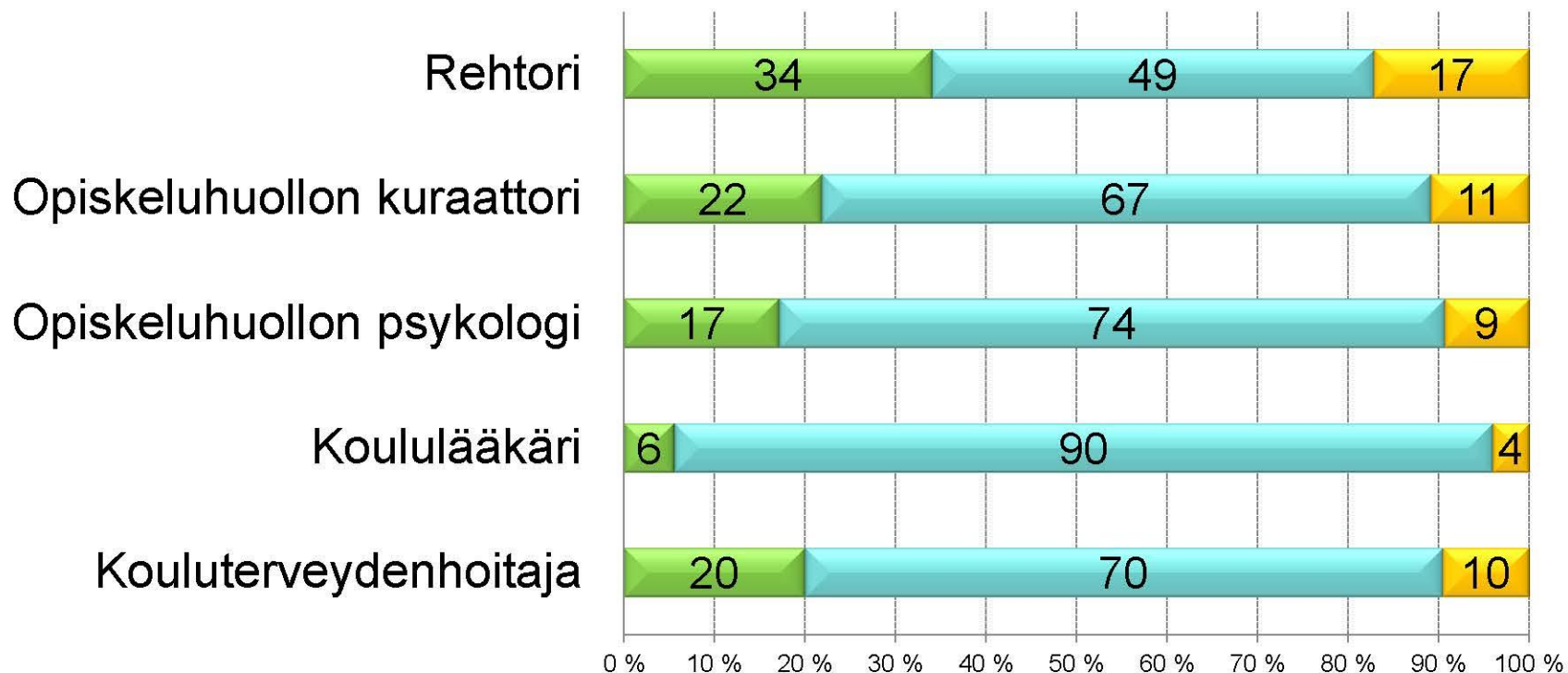

Moniammatillisen oppilashuoltotyön työpanoksen jakaantuminen (%)

Peruskoulut, I v. 2012-2013

	Ei tietoa	Ei lainkaan	25 % tai alle	Noin 25-45 %	Noin puolet	Noin 55-75 %	Yli 75 %
Yksittäistä oppilasta/asiaa koskevat oppilashuollolliset kysymykset	2	0	2	5	9	34	48
Yleiset kouluuyhteisön hyvinvointiin ja oppimisen tukeen liittyvät kysymykset	2	4	70	15	6	2	1
Oppilashuoltoryhmän oman toiminnan arviointi ja kehittäminen	4	10	82	4	Kristiina Laitinen 1	0	17 0

Opiskeluhuoltoon käytetyn ajan jakautuminen peruskouluissa ennen uutta lainsäädäntöä (n=1224)

- Yhteisölliseen opiskeluhuoltoon käytetyn työajan osuus
- Yksilökohtaiseen opiskeluhuoltoon käytetyn työajan osuus
- Opiskeluhuollon suunnitteluun ja järjestämiseen käytetyn työajan osuus

Lähde: Perälä, Halme, Kanste ym. 2014

TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS

Opiskeluhoolto on kokonaisuus

Opiskeluhoollolla tarkoitetaan opiskelijan hyvän oppimisen, hyvän fyysisen ja psyykkisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä, ylläpitämistä ja niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa kouluuyhteisössä.

Opetussuunnitelman mukainen opiskeluhoolto
Koulutuksen järjestäjä

Opiskeluhoollon palvelut
Oppilaitoksen sijantikunta

Psykologi- ja
kuraattoripalvelut

Koulu-/opiskelu-
terveydenhuolto

Opiskeluhuollon järjestäminen 1/2

Koulutuksen järjestäjä

- Vastaa opetussuunnitelman mukaisesta opiskeluhuollosta (vrt. yhteisöllinen opiskeluhoolto)
- Järjestää opiskeluhuollon yhteistyössä opetustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen opiskeluhoitopalveluista vastuussa olevien viranomaisten kanssa
- Opiskeluhuollosta muodostuu toimiva ja yhtenäinen kokonaisuus.

Opiskeluhuollon järjestäminen 2/2

Oppilaitoksen sijaintikunta

- Vastaa opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalvelujen järjestämisestä
  - Alueellaan sijaitsevien oppilaitosten opiskelijoille Opiskelijan kotipaikasta riippumatta
  - Koskee vain lain soveltamisalan piiriin kuuluvia oppilaitoksia
  - Kotikuntalaskutus
    - Jos opiskelijan kotikunta on muu kuin oppilaitoksen sijaintikunta, kunta voi laskuttaa em. palvelujen käyttämisestä aiheutuneet opiskelijakohtaiset henkilöstökustannukset opiskelijan kotikunnalta.
  - **Huom! Oppilas- ja opiskelijahuoltolain muutos 1409/2014.**
- Vastaa koulu- ja opiskeluterveydenhuollon järjestämisestä (terveydenhuoltolaki)

Yhteisöllinen opiskeluhoolto

Painopiste yhteisölliseen toimintatapaan

Opetussuunnitelman mukainen opiskeluhoolto

Yhteisöllinen ja yksilöllinen hyvinvointi

- Yhteisön ja oppimisympäristön terveellisyys, hyvinvointi ja turvallisuus
- Oppimisen tukeminen
- Oppimisen esteiden ehkäiseminen, tunnistaminen ja lieventäminen
- Mielen terveyden edistäminen
- Syrjäytymisen ehkäisy

Yhteisöllinen opiskeluhoolto

Toimintakulttuuri ja toimet, joilla koko oppilaitosyhteisössä edistetään

- Opiskelijoiden oppimista, hyvinvointia ja terveyttä
- Sosiaalista vastuullisuutta, vuorovaikutusta ja osallisuutta sekä
- Opiskeluympäristön terveellisyyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä

Yhteisöllisyys yhteisenä tehtävänä

- Yhteisöllistä opiskeluhuoltoa toteuttavat kaikki opiskeluhuollon toimijat
- Kaikkien oppilaitoksessa opiskelijoiden kanssa työskentelevien sekä opiskeluhuoltopalveluista vastaavien viranomaisten ja työntekijöiden on tehtävissään edistettävä
  - Opiskelijoiden ja oppilaitosyhteisön hyvinvointia sekä
  - Kotien ja oppilaitoksen välistä yhteistyötä.
- Yhteisöllinen työ sisältyy psykologien, kuraattoreiden ja koulu/opiskeluterveydenhuollon tehtäviin
- Oppilaitoksen henkilökunnalla on ensisijainen vastuu oppilaitosyhteisön hyvinvoinnista.

Yhteisöllinen oppilashuolto koulussa

Perusopetus: OPS 2014 ja 2016

Yhteisöllisen oppilashuollon rakenteet

- Oppilashuoltosuunnitelma
- Oppilashuoltoryhmä
- Turvallisuus

Opetus

- Oppiaineet
- Laaja-alainen osaaminen
- Oppimiskäsitys, -ympäristöt ja työtavat

Toimintakulttuuri ja arvoperusta

- Toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavat periaatteet

Yhteisölliset toimintatavat

- KiVa Koulu, Askeleittain, Friends, jne.
- Vertaistoiminta kuten tuki- ja kummioppilastoiminta, tutortoiminta

Osallisuus ja yhteistyö

- Lasten ja nuorten osallisuus ja kuuleminen
- Yhteistyö huoltajien kanssa
- Oppilashuollon palvelut ja muut yhteistyökumppanit

Yhteisöllinen oppilashuolto esiopetuksessa

Esiopetus: OPS 2014 ja 2016

Yhteisöllisen oppilashuollon rakenteet

- Oppilashuoltosuunnitelma
- Oppilashuoltoryhmä
- Turvallisuus

Esiopetus

- Eheytettyä opetusta
- Esiopetuksen oppimiskokonaisuudet
- Laaja-alainen osaaminen
- Oppimiskäsitys, -ympäristöt, monipuoliset työtavat

Toimintakulttuuri ja arvoperusta

- Toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavat periaatteet

Yhteisölliset toimintatavat

- KiVa Koulu, Askeleittain, jne.

Osallisuus ja yhteistyö

- Lasten osallisuus ja kuuleminen
- Yhteistyö huoltajien kanssa
- Oppilashuollon palvelut ja muut yhteistyökumppanit

Kristiina Laitinen

Toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavat periaatteet

Perusopetus OPS 2016

1. Oppiva yhteisö toimintakulttuurin ytimenä
2. Hyvinvointi ja turvallinen arki
3. Vuorovaikutus ja monipuolinen työskentely
4. Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus
5. Osallistuminen ja demokraattinen toiminta
6. Vastuu ympäristöstä ja kestävään tulevaisuuteen suuntautuminen
7. Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo

Laaja-alainen osaaminen

Perusopetus OPS 2016

1. Ajattelu ja oppimaan oppiminen
2. Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
3. Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
4. Monilukutaito
5. Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
6. Työelämätaidot ja yrittäjäyys
7. Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavat periaatteet

OPS 2016 Esiopetus

1. Kaikille yhteinen esiopetus
2. Oppimisen ja oivalluksen ilo
3. Hyvinvointi ja turvallinen arki
4. Lapsi osallisena ja oman elämänsä toimijana

Esimerkkejä yhteisöllisestä hyvinvointityöstä

Tuija Harakka

Opiskeluhoitoryhmän työskentelystä 1/2

- Opiskeluhoitoryhmän kokoonpano, tehtävät ja toimintatavat päätetään paikallisesti
  - Koulutuksen tai opetuksen järjestäjä yhteistyössä opiskeluhoillon palveluja tuottavien tahojen kanssa
  - Ryhmää johtaa koulutuksen tai opetuksen järjestäjän nimeämä edustaja
  - Ryhmä voi tarvittaessa kuulla asiantuntijoita
- Asioiden käsittely yleisellä ja yhteisöllisellä tasolla
  - Keskustelu ryhmistä, luokista, yhteisöstä esimerkiksi ilmapiirin, työrauhan, kiusaamisen tai osallisuuden näkökulmista
  - Ryhmä ei käsittele yksittäisiä opiskelijoita koskevia asioita siten, että opiskelija on identifioitavissa

Opiskeluhoitoryhmän työskentelystä 2/2

- Työn kohteena ryhmä, luokka, yhteisö, oppimis-/opiskeluympäristö
- Kirjaaminen on hyvää hallintoa ja lisää oikeusturvaa
- Yhteisöllinen työ kuten opiskeluhoitoryhmän työskentely edellyttää onnistuakseen riittävää resursointia!

Avoimen ja tasavertaisen vuorovaikutuksen sekä keskinäisen luottamuksen, huolenpidon ja välittämisen kulttuurin luominen ja ylläpitäminen.

Opiskeluhooltoryhmän tehtäviä 1/3

- Opiskeluhooltotyön suunnittelu, kehittäminen, toteuttaminen ja arviointi koulussa ja oppilaitoksessa
- Yhteisöllinen ja ennalta ehkäisevä työ keskiössä
  - Rakenteiden ja toimintatapojen luominen
  - Eri toimijoiden, ryhmien, tiimien, jne. toteuttaman yhteisöllisen työn koordinointi
- Opiskelijan ja kouluyhteisön hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen
- **Opiskeluhooltosuunnitelman** valmistelu ja työnjako
  - Muiden opiskeluhooltoon koskevien suunnitelmien valmistelu (lukuvuosisuunnitelma jne.) ja eri suunnitelmien päivittäminen
- Opiskeluhooltoryhmän omien toimintatapojen suunnittelu, kehittäminen ja arviointi

Opiskeluhooltoryhmän tehtäviä 2/3

- Opiskeluhooltoon koskevan tiedon kokoaminen eri lähteistä
  - Kouluterveyskysely, Terveiden ja hyvinvoinnin edistäminen -kysely, KiVa Koulu –tilannekartoitus, asiakaspalvelukartoitukset, jne.
  - Koulu/opiskeluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä yhteisön hyvinvoinnin tarkastukset
  - Laajojen terveystarkastusten yhteenvedot
  - Opiskelijoilta, huoltajilta, opetus- ja opiskeluhooltohenkilöstöltä sekä opiskeluhoollon yhteistyökumppaneilta saatava tieto
- Opiskeluhoollosta tiedottaminen
  - Myös yhteisöllisestä yksilökohtaisen rinnalla

Opiskeluhuoltoryhmän tehtäviä 3/3

- Opiskelijoiden osallisuudesta huolehtiminen
  - Opiskelijoiden edustaja(t) opiskeluhuoltoryhmässä
  - Oppilaskunnan, tukioppilaiden jne. kuuleminen hyvinvointityössä
  - Mahdollisuus osallistua opetussuunnitelman, siihen liittyvien suunnitelmien sekä koulun järjestyssäännön valmisteluun
    - Oppilaskuntaa kuullaan ennen näiden suunnitelmien ja määräysten vahvistamista
- Huoltajien kanssa tehtävän opiskeluhuollon yhteistyön kehittäminen ja seuranta
- Yhteistyön koordinointi oppilaitoksen ulkopuolisten yhteistyötahojen kanssa
  - Sosiaali- ja terveystoimi, nuorisotoimi, liikuntatoimi, poliisi, järjestöt, seurakunta, jne.

Yhteisöllisen opiskeluhuollon toimijoita

Yhteisöllinen työ kuuluu koulun arkeen

- Johtokunta
- Johtoryhmä/ -tiimi
- Koulun muut tiimit (opettajien tiimit, luokkatasotiimit, ainetiimit, jne.)
- Työryhmät / kehittämisryhmät
- **Koulukohtainen oppilashuoltoryhmä**
- Kriisiryhmä
- Oppilaskunnan hallitus
- Vanhempainyhdistys
- Ja niin edelleen....

Huom. KiVa –tiimin asema oppilashuollon kokonaisuudessa

Kristiina Laitinen

Näkyvä ja näkymätön toimintakulttuuri

Työn maailma

Perustehtävä

Näkyvä

Ääneen
lausuttu

Sisäinen

maailma

Opitut tavat ja

kirjoittamattomat säännöt

Hiljainen tieto

Näkymätön

Oppilashuolto sekä oppimisen ja koulunkäynnin tuki

Oppilashuollon lainsäädännön aiheuttamat muutokset oppimisen ja koulunkäynnin tukeen

- Oppilashuollon lainsäädäntö toi muutoksia myös oppimisen ja koulunkäynnin tuen järjestämisestä koskeviin säännöksiin: Perusopetuslain tehostettua ja erityistä tukea koskevia pykäläiä (PoL 16 a § ja 17 §, 30.12.2013/1288) muutettiin.
- Uudistunut lainsäädäntö erottaa toisistaan oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa säädetyn oppilashuollon ja perusopetuslaissa säädetyn kasvun, oppimisen ja koulunkäynnin tuen.
- Muutokset ovat tulleet voimaan 1.8.2014 alkaen.
  - **Uudet opetussuunnitelman perusteet voimaan 1.1.2015.**
  - **Tällä hetkellä toimitaan lainsäädännön pohjalta.**

Perusopetuslain mukaan

Tehostettu tuki

- Aloittaminen ja järjestäminen käsitellään moniammatillisesti yhteistyössä oppilashuollon ammattihenkilöiden kanssa.

Erityinen tuki

- Selvitys oppilaan saamasta tehostetusta tuesta ja oppilaan kokonaistilanteesta tehdään oppilashuollon moniammatillisena yhteistyönä (osa pedagogista selvitystä).

Lähtökohtana yhteistyö

- Oppimisen ja koulunkäynnin tuen toteuttaminen edellyttää monipuolista yhteistyötä oppilaan ja huoltajan kanssa.
- Kotiin ollaan aina yhteydessä ennen oppilaan asian käsittelyä.
- Oppilas tai huoltaja ei voi kuitenkaan kieltäytyä perusopetuslaissa säädetyn tuen vastaanottamisesta.

Moniammatillisuuden toteutuminen

Moniammatillisuus toteutuu silloin, kun asian käsittelyyn osallistuu opetushenkilöstön lisäksi **kouluterveydenhuoltoa** tai **psykologi- ja kuraattoripalveluja** edustavia jäseniä sen mukaan kun käsiteltävä asia edellyttää.

- Edellä kuvatun lakisääteisen yhteistyön toteuttamisesta ei ole tarkempia säännöksiä.
- Hyvä tapa toteuttaa käsittely on **konsultointi**
- Ratkaisevaa, kenen tehtäviin lapsen asian hoitaminen sisällöllisesti kuuluu
- On tärkeää nähdä kaikkien em. ammattiryhmien osaaminen, ei ainoastaan esim. koulupsykologin
- Rehtori, erityisopettaja ja opettaja edustavat kaikki opettajaprofessiota!

Yksilökohtainen oppilashuolto pedagogisen tuen yhteydessä

- Yksilökohtainen oppilashuolto perustuu vapaaehtoisuuteen ja edellyttää oppilaan tai tarvittaessa huoltajan suostumusta.
- Jos kasvun, oppimisen ja koulunkäynnin tuen järjestämistä varten tarvitaan esimerkiksi psykologista tutkimusta tai kuraattorin laatimaa sosiaalista selvitystä, ovat nämä yksilökohtaista oppilashuoltoa.
- Yksilökohtainen oppilashuolto täydentää oppilaan saamaa yleistä, tehostettua tai erityistä tukea.

Oppilashuollon moniammatillinen asiantuntijaryhmä

- Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki
- Vapaaehtoisuus ja suostumus
- Asiantuntijaryhmän kokoonpano määräytyy suostumuksen perusteella
- Asiantuntijaryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön
- Kirjaukset oppilashuoltokertomukseen

Pedagogisen tuen moniammatillinen käsittely

- Perusopetuslaki (16,16 a, 17 ja 17a §)
- Suostumusta ei edellytetä, kuuluu oppivelvollisuuden suorittamiseen
- Kokoonpanossa oppilaan tarvitseman tuen asiantuntijat
- Vastuut opsin perusteissa ja paikallisesti päätetyllä tavalla
- Kirjaukset pedagogisiin asiakirjoihin

Oppilashuollon monialainen asiantuntijaryhmä ja moniammatillinen pedagoginen tuki - yhteistä

- Yksilöllisen tuen muoto
- Oppilaan osallisuus
- Lähtökohtana yhteistyö huoltajan kanssa
- Monialainen ja verkostomainen työskentelytapa
- Yhteistyössä tarvittavat asiantuntijat harkitaan tapauskohtaisesti
  - Mukana ovat kulloinkin vain ne opettajat ja muut asiantuntijat, joiden asiantuntijuuteen oppilaan tuen tarve liittyy
  - Ei vakiintunutta kokoonpanoa
- Työssä huomioitava tietosuoja ja salassapito
- Edellyttävät kirjaamista asiakirjoihin

Tuen kirjaaminen asiakirjoihin ja oikeus salassa pidettäviin tietoihin

- Oppimisen ja koulunkäynnin tukeen liittyvät asiat kirjataan perusopetuslain ja ops-perusteiden edellyttämällä tavalla eri asiakirjoihin.
- Asiakirjat ovat salassa pidettäviä
  - Asiakirjoihin sisältyviä tietoja voivat saada vain kyseistä oppilasta opettavat opettajat ja muut tietoja työtehtävissään tarvitsevat henkilöt.
  - Tietoja voi saada vain siinä laajuudessa kuin mitä he työtehtävissään tarvitsevat.
- Tehostetun tuen aloittaminen kirjataan opetuksen järjestäjän päättämällä tavalla, esimerkiksi pedagogiseen arvioon.

Tuen kirjaaminen asiakirjoihin ja oikeus salassa pidettäviin tietoihin

- Pedagogisiin asiakirjoihin ei ole suositeltavaa kirjata esimerkiksi oppilaan diagnooseja tai referoida psykologin lausunnon sisältöjä.
- Pedagogisiin asiakirjoihin voidaan kirjata, että oppilas on ohjattu kääntymään oppilashuollon asiantuntijan puoleen palveluiden saamiseksi. Asiakirjoihin ei ole suositeltavaa kirjata yksilöityjä ohjaamisen syitä tai toimenpiteitä.

Tuen kirjaaminen asiakirjoihin ja oikeus salassa pidettäviin tietoihin

- Opetuksen järjestäjän on annettava opetuksen käytännön toteuttamisen kannalta tarpeelliset tiedot oppilaan kanssa työskenteleville, jotta oppilaan oikeus oppimisen ja koulunkäynnin tukeen toteutuisi.
- Suositeltavaa on pyytää huoltajalta yksilöity suostumus tietojen siirtoon.
- Oppilaan opetuksen järjestämiseen liittyvistä asioista saa keskustella henkilöstön kesken - niiden kanssa, joiden työtehtäviin oppilaan asia liittyy.